

УДК 378.147:7.012-051

<https://doi.org/10.37041/2410-4434-2020-15-3>

СУЧАСНІ ВИМОГИ Й ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Леонід Оршанський,

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач кафедри технологічної та професійної освіти

Дрогобицького державного педагогічного

університету імені Івана Франка

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0001-9197-2953>

e-mail: orshanski@i.ua

Анотація. У статті схарактеризовано сучасні вимоги до професійної підготовки майбутніх дизайнерів. Визначена головна мета вищої дизайн-освіти та перелік професійних завдань, які має виконувати сучасний дизайнер, беручи участь у виробничо-технологічному процесі. На основі аналізу науково-теоретичних праць учених і реальної практики дизайн-освіти, виокремлено основні професійні компетентності та якості особистості майбутніх дизайнерів, які необхідно сформуувати у процесі професійної підготовки в закладі вищої освіти.

Ключові слова: дизайнер, дизайн-освіта, виробничо-технологічний процес, професійні компетентності, якості особистості, заклад вищої освіти.

Постановка проблеми. Сьогодні, коли громадськість та фахівці активно обговорюють шляхи реформування усіх сфер суспільних відносин, особливої уваги потребує розвиток вітчизняного дизайну як важливої складової виробництва товарів і послуг, спрямованих на широкого споживача. Об'єкти дизайну оточують людину повсюдно, однак, на жаль, Україна за рівнем дизайну критично відстає

від низки розвинених зарубіжних країн. Вітчизняні дизайн-розробки програють закордонним аналогам за естетичними й ергономічними якостям виробів, тому споживач надає перевагу естетично привабливому й ергономічно зручному іноземному продукту. Це неминуче призводить до зниження конкурентоспроможності вітчизняної продукції, роблячи її використання нерентабельним для більшості споживачів. У сучасних умовах жорсткої змагальності та конкуренції нашої країні потрібні творчі фахівці у галузі дизайну, здатні досягати успіхів у професійній діяльності. Такі нової генерації фахівці повинні забезпечити високий рівень дизайн-розробок, збільшити конкурентоспроможність вироблених товарів й економіки в цілому, що істотно вплине не лише на макроекономічні показники та зміну питомої ваги національної економіки в загальному обсязі світового виробництва, а й безпосередньо на якість і продуктивність життя людей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми, виокремлення невирішених її частин. Проблемам теорії та історії дизайну, становлення і розвитку дизайн-освіти, професійної підготовки майбутніх дизайнерів у закладах вищої освіти присвячені праці багатьох вітчизняних і зарубіжних учених: Є. Антонович, О. Бойчук, Т. Божко, М. Гізе, В. Глазичев, Дж. Глоаг, В. Гропіус, В. Даниленко, Г. Земпер, І. Іттен, С. Кадубовська, Н. Ковешнікова, Ю. Легенький, В. Лесняк, С. Лінда, Л. Мамфорд, А. Маторін, Г. Мінервін, С. Михайлов, Л. Монахова, В. Морріс, Д. Норман, В. Прусак, Г. Рід, М. Селівачов, В. Сидоренко, Ю. Соловьев, П. Татіївський, В. Томашевський, О. Хмельовський, О. Фурса, В. Чижиков, А. Чебикін, М. Яковлев та ін.

Так, зокрема, Є. Антонович з групою вчених і практиків розробили сучасний стандарт вищої освіти України за спеціальністю 022 «Дизайн» для першого освітнього рівня (бакалавр) [7]; О. Фурса здійснила ретроспективний аналіз розвитку дизайн-освіти в Україні [8]; В. Даниленко [3],

Ю. Білодід і О. Поліщук [1] та ін. підготували навчально-методичне забезпечення процесу підготовки дизайнерів у закладах вищої освіти тощо. Водночас констатуємо, що на сучасному етапі розвитку дизайн-освіти залишаються невизначеними проблеми відбору основних професійних компетентностей та якостей особистості, які необхідно сформувати у майбутніх дизайнерів.

Мета статті. Потреба в з'ясуванні сучасних вимог і розкритті особливостей професійної підготовки майбутніх дизайнерів у закладах вищої освіти на основі аналізу наукової літератури та використання позитивного педагогічного досвіду зумовили мету написання цієї статті.

Виклад основного матеріалу. Аналіз наукової літератури свідчить про існування альтернативних думок і поглядів учених щодо сутності поняття «дизайн». Так, в першій половині ХХ ст. Г. Рід назвав художнє проектування вищою формою мистецтва, незалежною надпрофесією, а проектну діяльність – вільною від вузькоспеціалізованого професіоналізму; прирівнював об'єкти дизайну до продуктів абстрактного мистецтва в графіці та пластиці [9]. Дж. Нельсон уважав дизайн обслуговуючою професією в умовах «цивілізації суперкомфорту» й водночас внутрішньо вільною творчою діяльністю, способом професійного самовираження художника в сучасному світі промислової продукції, а також особливою формою масового мистецтва [10]. Т. Мальдонадо розглядав дизайн як нову форму художньо-технічної діяльності, яка збагачує сучасну культуру та порушує існуючу систему розподілу сфер діяльності [11]. Аналіз цих дефініцій показує, що дизайн його теоретиками швидше трактується як вид мистецтва, а не як рід діяльності.

У другій половині ХХ ст. дизайн почав стрімко розвиватися як особлива сфера діяльності з надання результатам проектування предметно-просторового середовища високих споживчих властивостей, естетичних якостей, оптимізації та гармонізації їх взаємодії з людиною і

суспільством. У 1969 р. президент Міжнародної ради організацій індустріального дизайну Т. Мальдонадо сформулював і запропонував на розгляд учасникам VI конгресу ICSID (International Council of Societies of Industrial Design) таку дефініцію: «Дизайн є творчою діяльністю, мета якої – визначення формальних якостей предметів, які виробляються промисловістю; ці якості форми належать не тільки до зовнішнього вигляду, а й, головним чином, до структурних і функціональних зв'язків, що перетворюють систему в цілісну єдність (з погляду як виробника, так і споживача). Дизайн прагне охопити всі аспекти навколишнього середовища людини, які обумовлені промисловим виробництвом» [5, с. 30]. З того часу поняття «дизайн» та відповідна йому нова професія дизайнера стали визнаватися практично в усьому світі, а відповідна спеціальність була внесена в міжнародний класифікатор професій.

Найбільш близьке для сучасних реалій визначення дизайну дає Д. Норман, розуміючи під ним головну ознаку третьої цивілізації, спосіб поєднання користі та краси, мистецтва і техніки: «Дизайн – це тотальне проєктування, олюднення (гуманізація) техніки ...» [12]. Відповідно до цього дизайнером вважається фахівець, який займається творчою художньо-технічною діяльністю в межах певної галузі промисловості чи сфери послуг.

Зміст нового стандарту вищої освіти України за спеціальністю 022 «Дизайн» [7] дозволяє схарактеризувати професійну діяльність дизайнера як вид творчої діяльності з формування естетично виразного предметно-просторового середовища, спрямовану на створення й удосконалення конкурентоспроможної вітчизняної продукції, що сприяє розвитку економіки, підвищенню рівня культури та життя населення. Проєктуючи новий виріб, надаючи йому певних функціональних та естетичних властивостей, сучасний дизайнер «проєктує» людину майбутнього, яка житиме в

новому, зміненому навколишньому середовищі, користуючись естетично досконалими об'єктами.

Відомо, що зовнішній естетичний вигляд продукту, ергономічні властивості визначаються його функціональним призначенням. У зв'язку з цим дизайнер повинен розуміти, з чого складається цей об'єкт, які якості та властивості надають йому ту чи іншу функцію. Крім цього, сьогодні особливе місце займає екологічність продукції, проблему якої також має вирішувати дизайнер. Звідси, сучасний дизайнер повинен обов'язково здобути фах у закладі вищої освіти, постійно підвищувати рівень своєї кваліфікації, вдосконалюватися, використовувати нові досягнення науки і техніки, застосовувати новітні матеріали та інноваційні технології виробництва. Дизайнер одним із перших повинен реагувати на різні новації, а від його професійних якостей залежатиме, чи стане новий продукт відразу популярним або залишиться непоміченим, чи буде зручним для споживача та відповідатиме своєму призначенню.

На думку В. Прусака, однією з проблем сучасної дизайн-освіти є зорієнтованість навчального процесу на формування у студентів в основному художніх знань й умінь, що лише частково відповідає вимогам державного стандарту та запитам промисловості, котрі потребують дизайнерів зі сформованими професійними компетентностями різних типів і напрямів [6]. Виокремленню професійних компетентностей майбутніх дизайнерів, а також розробленню їх компонентної структури та змісту присвятила дослідження О. Фурса. При характеристиці компетентностей вченою враховувалися: погляди академічної спільноти на проблему структури і змісту; вимоги роботодавців і споживачів дизайнерської продукції; бажання випускників та працівників промислових підприємств і дизайн-студій; сучасні тенденції та перспективи розвитку технологій виробництва виробів дизайну. Дослідження показало, що сучасний дизайнер має володіти як мінімум такими основними компетентностями:

1) естетичною, яка сприяє формуванню морального й естетичного ставлення людини до себе та оточуючих, до природи, духовних і матеріальних цінностей; 2) інформатичною, яка дозволяє широко використовувати спеціалізоване програмне забезпечення; 3) комунікативною, яка сприяє встановленню необхідних контактів зі споживачами дизайн-продукції. До основних якостей особистості дизайнера О. Фурса відносять: креативність, оперативність, стресостійкість, відповідальність та самокритичність, а з-поміж естетичних властивостей виділяє світогляд, художній смак, відчуття стилю і композиції, художні та графічні можливості тощо [8].

Проведене нами опитування керівників архітектурно-ландшафтних фірм, рекламних агентств і дизайн-студій показав, що пріоритетними професійними якостями дизайнера потенційні роботодавці вважають такі: знання сучасних цифрових технологій та вміння застосувати їх на практиці; досвід роботи; вміння виконувати ескізи та клаузури; основи художніх і техніко-технологічних знань; навички проектування, конструювання, моделювання та макетування. Згідно з дослідженням, до важливих особистісних якостей дизайнера роботодавці відносять креативність, комунікабельність, відповідальність, акуратність і точність виконання завдань.

Стрімкі зміни в структурі професійної діяльності дизайнерів зумовили те, що сьогодні велика їх частка, крім виконання художньо-творчих завдань, бере участь виробничо-технологічному процесі [12, с. 360]. Зважаючи на це, майбутніх дизайнерів слід готувати до розв'язання таких професійних завдань:

– використовувати різні засоби візуалізації творчих ідей, зокрема розробляти та виконувати ескізи, дизайн-проекти й об'єкти дизайну на основі методів художнього проектування, ергономіки та антропометрії з використанням технік образотворчого мистецтва, засобів проектної графіки, цифрових технологій тощо;

– застосовувати знання в галузі інженерного конструювання, моделювання та макетування, технологій виготовлення об'єктів дизайну (розробляти макети або моделі; здійснювати підготовку технологічної документації проекту для запуску його у виробництво; здійснювати контроль за виготовленням виробів та відповідності їх авторському зразку; оцінювати технологічність проектно-конструкторських рішень; становити завдання технологу, конструктору та ін.);

– здійснювати управління дизайн-проектами, організовувати діяльність дизайнерських фірм і студій, проводити міні-маркетингові дослідження.

При підготовці майбутніх дизайнерів до професійної діяльності обов'язково слід врахувати думку роботодавців (стейкхолдерів) й особливу увагу звернути на те, що професійні якості дизайнера зумовлюються передовсім такими його особистісними якостями, як цілеспрямованість, амбітність, постійне самовдосконалення, самоосвіта, креативність, здатність до пошуку нових знань, прагнення професійного зростання, здатність творчо підходити до роботи, відповідальність й ініціативність та ін. Практика показує, що сильна особистість, здатна до самоосвіти і саморозвитку, краще пристосовується до нових умов і справляється з професійними завданнями, які в сучасному світі мають тенденцію до постійної зміни й ускладнення в зв'язку зі швидкими темпами розвитку науки, техніки та технологій.

Крім цього, діалог зі стейкхолдерами дає підставу зробити висновок, що, проектуючи освітній процес, необхідно передовсім враховувати асортимент об'єктів дизайну. Звідси завдання фахових дисциплін повинні бути скориговані таким чином, щоб студенти заздалегідь мали змогу освоїти необхідний комплекс об'єктів дизайну. Спеціально складений комплекс цих об'єктів має стати основою моделі освітнього процесу, визначити структуру і послідовний взаємозв'язок фахових дисциплін. Звідси,

фахові навчальні дисципліни повинні відображати ті аспекти дизайнерської діяльності, знання яких необхідне для розв'язання різноманітних проєктних завдань.

Нові умови функціонування системи вищої мистецької освіти у межах реалізації нових стандартів вищої освіти України за спеціальністю 022 «Дизайн», застосування компетентнісного й особистісно орієнтованого підходів у професійному навчанні, вимагають внесення суттєвих коректив у процес підготовки дизайнерів до професійної діяльності. Головною метою вищої дизайн-освіти сьогодні повинна стати підготовка конкурентоспроможного, компетентного фахівця, здатного не лише застосовувати набуті фахові знання, вміння і навички, а й приймати оригінальні та нестандартні рішення, які дозволяють швидко та якісно виконувати завдання зі створення об'єктів дизайну. Важливо розуміти, що при підготовці дизайнерів до професійної діяльності, освоєні стандартні технологічні прийоми і способи виконання роботи не повинні домінувати, а пріоритетним має стати творче становлення і розвиток майбутнього фахівця. Тобто необхідно розвивати ті якості особистості, які найбільшою мірою відповідають індивідуальним задаткам, компетентностям і творчому потенціалу майбутнього дизайнера.

Аналіз науково-методичної літератури та реальної практики дизайн-освіти дозволили виокремити основні професійні компетентності майбутніх дизайнерів, які необхідно сформувати в умовах закладу вищої освіти:

1) здатність до цілісного сприйняття, пізнання, оцінки та перетворення навколишнього предметного середовища як об'єкта і сфери дизайну в усьому розмаїтті його проявів, розуміння важливості завдання гармонійної організації предметного світу в умовах існування сучасної людини;

2) здатність досягнути високий рівень знань в галузі матеріально-художньої культури, яку накопичило людство впродовж тисячоліть своєї історії;

3) здатність до збереження всесвітньої та національної культурно-мистецької спадщини, етнокультурних традицій, розвитку екологічної культури засобами дизайну;

4) здатність до критичного освоєння творчої спадщини попередників, дотримання прогресивних новаторських традицій в галузі дизайну;

5) здатність до використання історичного творчого досвіду вітчизняних дизайнерів задля національної самоідентифікації та розвитку української ментальності;

6) здатність до застосування сучасних методик проектування як одиничних, так і комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну;

7) здатність правильно визначати мету і завдання, чітко дотримуватися етапів проектної діяльності;

8) здатність до розроблення індивідуального стилю;

9) здатність до відображення морфологічних, стильових і кольоро-фактурних властивостей об'єктів дизайну;

10) здатність до створення художньо-графічних образів, гармонійного підбору кольорів, формування художньо-проектної концепції;

11) здатність до формоутворення, композиційної побудови, макетування і моделювання об'єктів дизайну;

12) здатність правильно підбирати матеріали для реалізації дизайн-проекту (конфекціонування), застосовувати спеціальні техніки та технології роботи з відповідними конструкційними та іншими матеріалами;

13) здатність застосовувати сучасні цифрові технології та комп'ютерне програмне забезпечення для створення об'єктів дизайну;

14) здатність організовувати спільну роботу над проектом (взаємодіяти з конструктором, технологом, маркетологом та ін.);

15) здатність до самостійного виконання проекту з дотриманням технологічної послідовності;

16) здатність досягати успіху в професійній кар'єрі, розробляти та представляти презентації власноруч створених об'єктів дизайну.

Окрім названих вище професійних компетентностей, для успішної роботи в галузі дизайну у студентів необхідно сформувати такі професійні якості особистості:

1) художній світогляд, образне, конструкторське та технічне мислення, естетичний смак, відчуття гармонії та краси, креативність тощо;

2) здатність генерувати проектну культуру суспільства;

3) прагнення до самоосвіти, самовдосконалення, постійне підвищення інтелектуального та культурного рівня, розвиток професійної майстерності;

4) здатність системно працювати над виконанням проектного завдання, уважно опрацьовувати усі деталі, передбачати та враховувати побажання замовника;

5) здатність підходити до роботи творчо, нестандартно;

6) здатність адекватно сприймати критику й водночас захищати власні художньо-проектні концепції та ідеї;

7) здатність прогнозувати результати проектної діяльності та нести за них персональну відповідальність;

8) здатність організувати роботу в команді, створювати комфортні умови для комунікації тощо.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. У теорії і практиці накопичений значний досвід, який дозволив створити та розвинути систему вітчизняної дизайн-освіти, заклав фундамент якісної професійної підготовки майбутніх дизайнерів у закладах вищої освіти. Дизайн-освіту сьогодні можна вважати однією з важливих ознак сучасності. Складні функції та принципи дизайну, специфіка професії й своєрідне становище дизайнера в системі творчої та виробничої діяльності визначають комплексний характер дизайн-освіти. Крім цього, важливими у формуванні особистості дизайнера є загальнокультурний та професійний розвиток. Тому основними напрямками професійної підготовки майбутніх дизайнерів до творчої діяльності повинні стати особистісно орієнтований і компетентнісний підходи до організації освітнього процесу, опора на творчий досвід студентів, варіативність і

педагогічна майстерність, спрямованість на дослідницьку діяльність.

Діяльність сучасних закладів вищої освіти повинна також спрямовуватися на застосування сучасних інноваційних методів професійного навчання, на підготовку висококваліфікованих дизайнерів, здатних не лише відтворювати набуті знання, застосовувати професійні вміння і навички в проєктній діяльності, а й творчо мислити, володіти високо розвиненими професійними компетентостями й особистісними якостями, прагнути постійно реалізовувати свій творчий потенціал.

Подальшого наукового вивчення потребують дослідження структури освітнього процесу та змісту професійно орієнтованих дисциплін у галузі дизайну, дидактичний відбір сучасних цифрових технологій для проєктної діяльності, впровадження сучасних інноваційних технологій підготовки майбутніх дизайнерів тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білодід Ю. М., Поліщук О. П. Основи дизайну : навч. посіб. Київ : Парапан, 2004. 240 с.
2. Бойчук А. В. Пространство дизайнера. Харьков : Нове слово, 2013. 367 с.
3. Даниленко В. Я. Дизайн : підручник. Харків : ХДАДМ, 2003. 320 с.
4. Кантор К.М. Правда о дизайне. Москва : АНИР, 1996. 284 с.
5. Минервин Г.Б. Архитектоника промышленных форм. Москва: ВНИИТЭ, 1970. Вып. 1. 157 с.
6. Прусак В. Ф. Сучасна дизайнерська освіта: досвід, проблеми. Діалог культур: Україна у світовому контексті. Художня освіта : зб. наук. праць. Львів : Світ, 2000. С. 357–364.
7. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 022 «Дизайн» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» / розробники: Антонович Є.А., Іваненко Т.О., Корсунський

В.О., Лінда С.М. та ін. Київ: МОН України, 2018. [Електронний ресурс] URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/022-dizayn-bakalavr.pdf>.

8. Фурса О.О. Тенденції розвитку дизайн-освіти в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) : монографія. Луганськ : Вид-во «Ноулідж», 2012. 448 с.

9. Read H. Art and Industry: The Principles of Industrial Design. New York : Harcourt, Brace and Company, 1935. 143 p. [Електронний ресурс] URL: <http://tehne.com/library/read-h-art-and-industry-principles-industrial-design-new-york-1935>.

10. Nelson G. How to See: Visual Adventures in a World God Never Made. Kittery: Published by Phaidon Press, 2017. 248 p.

11. Maldonado T., Bonsiepe G. Science and Design. Ulm: Journal of the Hochschule fur Gestaltung. 1964. № 10/11. P. 10–29.

12. Norman D. The Design of Everyday Things: Revised and Expanded Edition. New York: Basic Books, 2013. 368 p. [Електронний ресурс] URL : https://www.academia.edu/38275229/The_Design_of_Everyday_Things_Revised_and_Expanded_Edition

REFERENCES

1. Bilodid, Yu. M. and Polishchuk, O. P., 2004. Osnovy dyzainu [Basics of design]: navch. posib. Kyiv : Parapan.

2. Boichuk, A. V., 2013. Prostranstvo dyzaina [Design Space]. Kharkov : Nove slovo.

3. Danylenko, V. Ya., 2003. Dyzain [Design]: pidruchnyk. Kharkiv : KhDADM.

4. Kantor, K.M., 1996. Pravda o dyzaine [The truth about design]. Moskva : ANYR.

5. Mynervyn H.B., 1970. Arkhytektonyka promyshlennykh form [Architectonics of industrial forms]. Moskva: VNYYE, issue 1.

6. Prusak, V. F., 2000. Suchasna dyzainerska osvita: dosvid, problemy. Dialoh kultur: *Ukraina u svitovomu konteksti. Khudozhnia osvita* [Contemporary design education: experience,

problems. Dialogue of Cultures: Ukraine in the World Context. Arts education]: zb. nauk. prats. Lviv : Svit, pp. 357–364.

7. Antonovych, Ye.A., Ivanenko, T.O., Korsunskyi, V.O. and Linda, S.M. eds, 2018. Standart vyshchoi osvity Ukrainy za spetsialnistiu 022 «Dyzain» haluzi znan 02 «Kultura i mystetstvo» [The standard of higher education in Ukraine on specialization 022 "Design" in area of study 02 "Culture and art"] / rozrobnyky: Kyiv: MON Ukrainy, URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/022-dizayn-bakalavr.pdf>.

8. Fursa, O.O., 2012. Tendentsii rozvytku dyzain-osvity v Ukraini (druga polovyna XX – pochatok XXI stolittia) [Tendencies of Design Education Development in Ukraine (second half of XX - beginning of XXI century)]: monohrafiia. Luhansk : Vyd-vo «Noulidzh».

9. Read, H., 1935. Art and Industry: The Principles of Industrial Design. New York : Harcourt, Brace and Company, URL: <http://tehne.com/library/read-h-art-and-industry-principles-industrial-design-new-york-1935>.

10. Nelson, G., 2017. How to See: Visual Adventures in a World God Never Made. Kittery: Published by Phaidon Press.

11. Maldonado, T. and Bonsiepe, G., 1964. Science and Design. Ulm: Journal of the Hochschule fur Gestaltung. no. 10/11. pp. 10–29.

12. Norman, D., 2013. The Design of Everyday Things: Revised and Expanded Edition. New York: Basic Books, URL : https://www.academia.edu/38275229/The_Design_of_Everyday_Things_Revised_and_Expanded_Edition

Orshanskyi L.

MODERN REQUIREMENTS AND FEATURES OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE DESIGNERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Abstract. The article describes the modern requirements for the professional training of future designers. It has been found

out that the professional activity of a designer is a type of creative activity in the formation of aesthetically expressive object-space environment aimed at creating and improving competitive products, which contributes to economic development, raising the level of culture and living standard of the population. The main goal has been identified: to prepare a competitive, competent designer who will be able to apply the acquired knowledge, skills and experience as well as to make original and non-standard decisions that will allow them to quickly and efficiently complete the tasks related to creating design objects.

We have compiled the list of professional tasks to be performed by a modern designer, participating in the production and technological process, which includes: 1) use of various means of visualization of creative ideas, in particular to develop and execute sketches, design projects and objects of design based on methods of artistic design, ergonomics and anthropometry through fine arts techniques, project graphics, digital technologies, etc.; 2) apply knowledge in the field of engineering design, modeling and layout, technologies of production of design objects (to develop models or working diagrams; to prepare the technological documentation of the project for its launch into production; to oversee manufacturing of products and their conformity to the original sample; to evaluate the manufacturability of the project-design solutions; to set tasks to the technologist, the designer, etc.); 3) to manage design projects, to organize activities of design firms and studios, to carry out mini-marketing researches, etc.

The article identifies the basic professional competences and personality qualities of future designers that should be formed in the educational process at a higher education institution based on the analysis of scientific and theoretical works of scientists and the actual practice of design education.

Key words: designer, design-education, production and technological process, professional competences, personality qualities, institution of higher education.